

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 102) findes i tidenden sp. 3187, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1287).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Bodil Koch: Efter det grundige og, synes jeg, meget tilfredsstillende samarbejde, vi har haft i det folketingsudvalg, som har haft det foreliggende forslag til behandling, skal jeg gøre mine bemærkninger her ved andenbehandlingen så korte som mulig.

Først vil jeg udtale min glæde over den rettelse, der sker i § 1, sådan at der står, at formålet er at uddanne pædagoger til de respektive institutioner og ikke ledere og medarbejdere — en lille rettelse tilsyneladende, men af stor principiel betydning og i overensstemmelse med tidens udvikling og tankegang.

En udmærket ting ved lovforslaget er det, at uddannelsesmulighederne bliver så fleksible, at uddannelse erhvervet andre steder — også i udlandet — vil kunne indgå i børnehave- og fritidspædagoguddannelsen. I overensstemmelse hermed er ændring foreslået i § 7, stk. 2, hvor den ensidige hensyntagen til studentereksamen og HF bortfalder. Det eneste rimelige er jo, at de studerende på børnehave- og fritidsseminarierne uddannes grundigt og i fællesskab, men at der kan tages hensyn til de enkeltes forkundskaber. I bilaget til betænkningen har ministeren givet et fyldigt svar på, hvad der menes

med uddannelse erhvervet andre steder, og jeg skal ikke trætte med at gå i enkeltheder.

Udvidelsen af uddannelsesrådet til 20 medlemmer i stedet for 18 vil muliggøre, at en repræsentant fra bestyrelserne for de private seminarier får sæde i rådet, og jeg er glad for, at man får 3 i stedet for 2 repræsentanter for de pædagogstuderende, ligesom en lille tilføjelse i § 4, stk. 2, om valgperioden i uddannelsesrådet, hvor det hed „4 år“, hvilket nu rettes til „indtil 4 år“, imødekommer de pædagogstuderendes særlige forhold og ønsker.

Det er en afgjort forbedring i lovforslaget, synes jeg, at § 5, stk. 4, bortfalder. Der står jo, at endelig bestemmelse, om man kunne blive i seminariet, når man var optaget på prøve, skulle træffes senest 4 måneder efter optagelsen på prøve.

Problemet om en eventuel bortvisning fra seminariet på grund af uegnethed til studiet er jo markeret i § 8, stk. 2. Den foreslåede ændring af formuleringen fra „ved udgangen“ af uddannelsens 1. år til „senest ved udgangen“ af 1. år tages der bestemmelse om, hvorvidt en elev kan blive eller ikke blive, er rimelig netop i betragtning af, at stk. 4 i § 5 bortfalder.

Jeg vil gerne i denne sammenhæng udtale min tilfredshed med, at det i betænkningen er direkte nævnt, at de studerendes råd høres ved spørgsmål om bortvisning, såfremt den pågældende studerende ønsker rådets bistand.

Vedrørende §§ 11 og 12, der henholdsvis lovfæster lærerråd og de studerendes råd ved seminarierne, havde mit parti gerne set, at begge paragraffernes stk. 2 havde fået, om jeg så må sige den omvendte formulering. Det havde været interessant, synes jeg, om vi havde dristet os til at sige: de nærmere regler om lærerrådets sammensætning og virksomhed fastsættes af rektor og lærerkollegiet og godkendes af undervisningsministeren. Det havde ligesom givet mere åndedrag for de enkelte seminariers individuelle vejrtrækning. Den samme ændring skulle så være sket i § 12 for de studerendes råd. I et samråd i udvalget har vi drøftet dette spørgsmål med ministeren, og jeg må naturligvis være enig med ministeren i, at der for en hel række områders vedkommende må være ensartede regler for de to råds virkeområde ved de forskellige

[Bodil Koch.]

seminarier. Det kunne vel være ordnet ved et ministerielt cirkulære, der ved rådernes virksomheds-udformning skulle tages til følge.

Imidlertid har jeg ikke ment at burde stille ændringsforslag. For det første har vi nu haft med ministeren en drøftelse af disse ting, og det er i betænkningen direkte præciseret, at de nærmere regler i henhold til lovforslagets §§ 11 og 12 vil blive udformet efter forhandling med repræsentanter for seminarernes rektorer og lærere samt for Pædagogstuderendes Landsråd. Endvidere har undervisningsministeren understreget, at reglerne om lærerråd og studerendes råd tænkes udformet på en sådan måde, at de ikke hindrer oprettelsen af samarbejdsudvalg mellem lærere og studerende, i hvilket spørgsmål af fælles interesse i så vidt omfang som muligt kan finde deres afgørelse. Der henvises i denne forbindelse til det forslag om samarbejdsudvalg, der er fremsat i betænkningen fra studieplanudvalget for læreruddannelsen.

Det er meget påskønnelsesværdigt, at ministerens ændringsforslag til § 12, stk. 1, nu præciserer, at de studerendes råd repræsenterer de studerende over for seminariets ledelse og lærerråd.

Mit parti havde i øvrigt gerne set, at § 10 havde fået et nyt punkt, der lovhjemelede, at der kunne tillægges en lærer et særligt honorar, hvis han trådte til som bistand for rektor og påtog sig administrativt arbejde. Jeg forstår nu, at dette problem tages op i loven om de private seminarier, og håber — og naturligvis vil det være sådan — at det vil finde sin løsning dér og få smittevirkning også på de seminarier, det foreliggende lovforslag beskæftiger sig med.

Man hører så tit om nu om dage, at uddannelsesinstitutionernes ledere, som naturligvis er valgt på grund af deres særlige pædagogiske indsigt, klager over, at alt for meget af deres tid går til administration.

Det særdeles vigtige spørgsmål om en hurtig udbygning af seminarierne, som er en betingelse for, at vi virkelig kan få glæde af den forlængede uddannelsesetid for børnehave- og fritidspædagoger, har ministeren svaret på, og da svaret er aftrykt i betænkningen, vil jeg heller ikke her gå i enkelt-

heder. Men jeg vil blot udtrykke mit partis store ønske om, at udvidelsen med de 30 nødvendige nye klasser må fremmes så hurtigt, at udbygningen om muligt kan færdiggøres inden for det angivne år, 1972-73.

Til sidst må jeg tilstå, at jeg — hvad der er lidt usædvanligt, jeg kunne jo have tænkt over det før — kunne tænke mig et ganske lille ændringsforslag til lovforslaget. Jeg så gerne, at der i § 18 om revision blev indføjet et „senest“ 1975-76, sådan at loven i givet fald kunne revideres før. Jeg forstår godt, hvorfor man har givet den længere periode her, fordi det hænger sammen med udbygningen af seminarierne, og man behøver heller ikke at revidere før, men det er trods alt en førstegangsløvslov om denne specielle uddannelse, og det kunne måske vise sig ønskeligt at rette på den allerede efter en 3-årig periode. Jeg beder om undskyldning for, at jeg først fremkommer med ønske om dette lille ændringsforslag nu, men såfremt ministeren og ordførerne skulle være enige med mig, så kan vi måske holde et kort møde i dag allerede og i givet fald stille et ændringsforslag uden for betænkningen, hvis det er teknisk muligt — det vil jeg rent ud indrømme at jeg ikke ved.

Men jeg takker endnu en gang ministeren for fremsættelsen af det foreliggende lovforslag, som mit parti hilser med glæde.

Gerda Møller: Det er jo rigtigt, som fru Bodil Koch sagde i sit indlæg, at vi har haft et meget grundigt arbejde i udvalget, og det synes jeg man må udtrykke sin tilfredshed med, fordi lovforslaget jo, som fru Bodil Koch også endte med at sige, er et førstegangsløvsforslag på uddannelsesområdet med hensyn til børnehavepædagoger og fritidspædagoger. Når det gælder omsorgen for opdragelsen af vore børn, så kan vi ikke være omhyggelige nok med uddannelsen for og udvælgelsen af de mennesker, der skal påtage sig denne gerning.

Hvis man læser betænkningen igennem, vil man se, at den er meget fyldig, og man kan også se, hvor imødekommende undervisningsministeren har været, af de stillede ændringsforslag fra ministerens side, som udvalget har tiltrådt, og som den konservative folketingsgruppe kan anbefale at stemme for.

[Gerda Møller.]

Nu fremtræder lovforslaget som et enigt forslag, og derfor er der grænser for, hvor meget vi kan stå heroppe og sige om de enkelte ting, især når den første taler jo har været inde på mange af de ting, som vi har arbejdet så meget med i udvalget, og jeg vil derfor prøve på at finde nogle af de ting frem, som fru Bodil Koch ikke har været inde på.

Først og fremmest vil jeg sætte en streg under, at det tilsigtes med dette lovforslag, at uddannelsen gøres mere smidig, og at man prøver på at få den til at harmonere med andre uddannelser inden for både det sociale og det pædagogiske område. Det tror jeg er en meget vigtig ting, fordi vi derved forhindrer det bås-system, som vi jo på mange uddannelsesområder har været inde i, hvor de unge på et tidligt stadium er blevet sat i bås, og skal de tage fat på en helt ny uddannelse, ja, så skal de begynde forfra.

Jeg vil benytte lejligheden til at udtrykke håbet om, at den arbejdsgruppe, der er nedsat af uddannelseskommissionen for det sociale område, og som beskæftiger sig med netop disse ting, må have held til at nå dertil, at der kan blive baggrund for, at flere og flere dele af andre uddannelser inden for børneforsorgsområdet og andre beslægtede uddannelser — f. eks. sygeplejerskerne, beskæftigelsesterapeuterne, socialrådgiverne — kan indgå i uddannelsen til børnehave- og forsorgspædagog.

Jeg er meget tilfreds med, at der også er mulighed for, at de beslægtede uddannelser, som man har taget i andre lande, kan indgå i denne uddannelse. Vi arbejder især på det nordiske område meget intenst sammen og prøver på at harmonisere på så mange lovområder som muligt, og jeg synes også, vi her giver vort bidrag til en yderligere harmonisering.

Under førstebehandlingen, hvor jeg desværre ikke selv kunne være ordfører, men hvor hr. Vestergaard Poulsen var ordfører for det konservative folkeparti, stillede hr. Vestergaard Poulsen det spørgsmål til undervisningsministeren, om ikke det ville være naturligt, at de ansvarlige bestyrelser for seminarierne burde repræsenteres i det uddannelsesråd, som skal være rådgiver for ministeren, når det gælder selve uddannel-

sen, fordi det jo faktisk er således, at det er disse bestyrelser, som har det endelige ansvar for hvert enkelt seminarium, og fordi disse bestyrelser i mange tilfælde også er dem, der opretter eller står for oprettelsen og tager initiativet til seminariets oprettelse. Her har undervisningsministeren været imødekommende — og det vil jeg også gerne benytte lejligheden til at takke for — således at der nu bliver gjort plads til en repræsentant for disse bestyrelser.

Samtidig har, som fru Bodil Koch var inde på, undervisningsministeren benyttet lejligheden til at foreslå antallet i rådet udvidet med en ekstra repræsentant for de studerendes landsråd, som nu får 3 repræsentanter i stedet for 2, og så man kan sige, at forholdet mellem repræsentanter for de studerende og for lærerne bliver mindre skævt.

Personlig er jeg meget tilfreds med, at aldersgrænsen med hensyn til optagelse af elever bliver ændret fra 18 år og 6 måneder til 18 år. Jeg er godt klar over, at der påhviler eleverne et stort ansvar efter uddannelsens slutning, når de går ud i det praktiske liv, men nu bliver det en 3-årig uddannelse i stedet for en 2-årig uddannelse, og lægger man 3 år til 18, så bliver eleverne da i hvert fald 21 år, og med den tidlige modenhed hos ungdommen, som vi jo ved indfinder sig i dag, og med den nu mere omfattende uddannelse, så tror jeg ikke, der ligger nogen fare for, at de ikke skal kunne bestride det arbejde og det ansvar, de går ud til, godt nok.

Endelig har vi i udvalget drøftet, om bestemmelsen om det halve år i huset skal være obligatorisk; det står ikke skrevet i lovforslaget, men vi ved jo, det har haft sin plads i de tidligere bekendtgørelser. Vi ved også, at kommissionen har foreslået det, men i udvalget er vi kommet til det resultat, at det bør ikke være obligatorisk, og vi er også tilfredse med, at det ikke står i lovforslaget, at det skal være obligatorisk. Det er jo sådan, at vi i dag på alle områder prøver på at få en så stor ligestilling imellem kønnene som overhovedet muligt, og vi ved jo, at det også er sådan i dag, at det ikke er normalt — og det bliver det måske heller ikke — at de unge mænd går ud i huset og tager en huslig uddannelse, og på den måde er de unge mænd, der går ind i børnehave-

[Gerda Møller.]

og fritidspædagoguddannelse, sådan set sluppet lettere end de unge piger, som har taget deres obligatoriske halve år i huset.

Det er ikke, fordi vi fra det konservative folkepartis side ikke finder princippet om en eller anden form for husligt arbejde rigtigt, men vi kender jo alle sammen vanskeligheden ved at få en ung pige anbragt i et hjem, hvor hun virkelig gennemgår en huslig uddannelse under en kyndig husmors vejledning, og derfor ved vi også, at det er meget svært, når man står med anbefalingen eller papiret fra en ung pige i hånden, at se, om hun virkelig har fået en uddannelse, eller om hun bare selv har klaret det, mens husmoderen har været selverhvervende og ikke har været i stand til hverken at vejlede hende eller belære hende ret meget.

Jeg skal ikke komme med flere bemærkninger om dette lovforslag, som jeg skal anbefale på den konservative folketingsgruppes vegne, anbefale dets overgang til tredje behandling.

Eva Ree: Der er næsten ikke noget at tilføje nu, og jeg skal ikke komme med ret mange kommentarer, også fordi det er et enigt udvalg, der anbefaler lovforslaget og de ændringsforslag, der ledsager det.

Men det kunne måske nok være værd lige at bemærke, at det er første gang, der lovgives for uddannelsen af børnehave- og fritidspædagoger. Jeg synes, der er grund til at sige ministeren tak, fordi det er lykkedes at få en moderne lovgivning på dette uddannelsesområde, også fordi der antydes moderne retningslinjer for de studerendes råds beføjelser eller medbestemmelsesret. Det sidste gøres der jo ret udførligt rede for i betænkningen, som udvalget afgav i enighed den 24. april, og jeg tror, det er rigtigt, at få linjerne trukket op på dette område, som jo er meget i søgelyset i denne tid.

Jeg er også glad for, at uddannelse erhvervet andre steder kan indgå som led i børnehave- og fritidspædagoguddannelsen; så kan vi forhåbentlig hurtigere få afhjulpet mangelen på børnehave- og fritidsmedarbejdere.

Der gives i betænkningen udtryk for udvalgets tilfredshed med, at forudgående husligt arbejde ikke længere skal være et

obligatorisk krav for at blive optaget på et seminarium. Det er måske nok et lidt beskeden bidrag i kønsrolledebatten, men hidtil har dette krav så at sige alene været stillet til de kvindelige ansøgere. De mandlige ansøgere kunne få dispensation. Nu stilles der ikke krav til nogen af parterne. Jeg betragter det som et plus, også fordi jeg tror, at arbejdet på en fabrik, i erhvervslivet og andre steder kan være lige så positivt som husligt arbejde, hvad kendskab til andre mennesker og andet miljø angår.

Jeg kan på venstres vegne anbefale at stemme for lovforslaget og for ændringsforslagene.

Meta Ditzel: Jeg vil også gerne på det radikale partis vegne give tilslutning til de stillede ændringsforslag, men vil dog godt knytte nogle bemærkninger til enkelte punkter i forslaget.

Jeg er som de øvrige talere meget tilfreds med den koordinering til andre uddannelser inden for det sociale område, som lovforslaget er udtryk for. Jeg mener, det er en absolut gevinst, at man efterhånden kommer frem til en større koordinering af forskellige uddannelser.

Med hensyn til optagelsesbetingelserne finder jeg det også berettiget, at man foreslår alderen 18 år og 6 måneder ændret til 18 år, særlig set i relation til mindstealder ved dimissionen, for en sådan ændring kan jo være lidt farlig, idet den kan give de unge tilbøjelighed til at tro, at nu har de straks mulighed for at komme ind på et seminarium, når de er 18 år. Det er jo ikke tilfældet; der er så stor søgning til disse seminarier, at man ikke kan regne med at komme ind, fordi man er fyldt 18 år. Men jeg synes, det er rigtigt, at muligheden er der for dem, der opfylder de andre betingelser.

Jeg finder det heller ikke nødvendigt, at man opretholder bestemmelsen om de 4 måneders prøvetid, idet man får denne bestemmelse i en anden paragraf. Der kommer til at stå, at senest ved udgangen af uddannelsens første år skal seminarieret afgøre, om uddannelsen skal fortsættes. I det ligger naturligvis, at nu er prøvetiden overstået, og når det år er gået, må det være en realitet, at vedkommende kan fortsætte, men det udelukker naturligvis ikke, at en

[Meta Ditzel.]

elev senere på grund af sygdom må forlade seminariet. Det må man også se i øjnene.

Jeg noterer med stor glæde, at bestemmelsen om, at studentereksamen og højere forberedelseseksamen og anden tilsvarende eksamen skulle give ret til fritagelse for visse fag, foreslås ændret, så bestemmelsen lempes. Jeg synes, det er meget væsentligt, at man er klar over, når man går over i en uddannelse som børnehave- og fritidshjems-læreruddannelsen, at fagene kan have et helt andet sigte, end de har haft ved de tidligere eksaminer. Jeg vil nævne et fag som samfundskundskab, hvor man netop ved disse uddannelser lægger megen vægt på at undervise i relation til det arbejde, unge mennesker senere kommer ud for, og dér mener jeg, det er meget væsentligt, at alle elever deltager uden hensyn til, hvilken eksamen de har bestået i forvejen.

Vi har, som det er omtalt, også været inde på og drøftet mulige lønninger for praktiklederne; jeg er glad for at kunne konstatere, at man kan tage dette med under en anden lov, og det håber jeg man snart får lejlighed til at drøfte.

Jeg vil gerne anbefale lovforslaget til videre og hurtig behandling.

Gunhild Due: Jeg synes, man kan sige, at lovforslaget er blevet forbedret i udvalget. Jeg er naturligvis især glad for ændringsforslag nr. 7, hvorved den ubehagelige paragraf om studenters og HFers eventuelle fritagelse for undervisning i visse fag foreslås ændret. Nu tales der i stedet om alle de studerende, og afgørelsen af spørgsmålet om den enkeltes eventuelle fritagelse på grund af særlige forkundskaber lægges ud til de enkelte seminarier. Jeg tror, paragraffen vil blive brugt overordentlig sjældent, men jeg har ikke noget imod, at dispensationsmuligheden er der, hvis der skulle dukke ganske enkelte tilfælde op, hvor det ville være rimeligt at kunne bruge den.

Vi har flere gange drøftet de studerendes medindflydelse. Vi nåede ikke så langt, som nogle af os i udvalget egentlig gerne havde set, men jeg kan i hvert fald anbefale de studerende at få fat på udvalgets her til anden behandling afgivne betænkning og læse den grundigt igennem; så er der alligevel muligheder for at få forbedringer ind.

Der står desværre et alvorligt problem tilbage, når dette lovforslag er vedtaget. Det er spørgsmålet om den utilstrækkelige uddannelseskapacitet, som er meget alvorligt. Alt for mange børnehaver kører allerede i dag med for dårligt uddannet personale. Det forekommer mig derfor, at ministerens svar på udvalgets spørgsmål om forøgede uddannelsesmuligheder er lidt for udflydende og løst i fugerne til at kunne virke betryggende. Det er vigtigt at sætte ind på at løse dette problem, hvis vore børnehaver skal drives så godt som ønskeligt.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget og ændringsforslagene til vedtagelse.

Sigsgaard: Lad mig først sige, at der er efter mit skøn sket en række forbedringer af lovforslaget under udvalgsarbejdet, også på nogle af de punkter, som bl. a. jeg tog op ved første behandling, og det vil jeg gerne udtrykke tilfredshed med; bl. a. synes jeg, det er godt, at man undgår en særlig studenterlinje. Men andre forhold har man ikke fået taget op. Efter lovforslaget får de studerende ikke så forfærdelig meget at skulle have sagt, og det tror jeg ikke rigtig holder, jeg tror, at tinget bliver nødt til før eller siden at give indrømmelser over for de studerendes krav om virkelig indflydelse på seminariernes drift.

Jeg foreslog ved første behandling, at lærerråd og studerendes råd blev erstattet af et seminarieråd med ligelig repræsentation af studerende og lærere. Tilsyneladende har man ikke drøftet det, og måske kunne man heller ikke regne med, at tinget nu ville vedtage et sådant forslag, men jeg savner i hvert fald en henstilling om at gøre forsøg med en sådan ordning. Det ændringsforslag, der er fremsat om de studerendes råd, låser vist desværre rådene fast i afmagt, så vidt jeg kan vurdere det, og VS vil ikke stemme for det.

Jeg foreslog også, at man stræbte efter at gøre børnehave- og fritidspædagoguddannelsen til åbne uddannelser, dels af principielle grunde, dels fordi der samtidig med, at der er stor mangel på pædagoger, bliver afvist mange, der gerne vil have uddannelsen, og de bliver afvist på grund af pladmangel.

[Sigsgaard.]

Staten bør bære ansvaret for, at der er seminarier nok; derfor bør der oprettes nye seminarier, og i en besvarelse nævner ministeren, at der kan oprettes nye seminarier. Disse seminarier bør opføres af staten og ledes af lærerne og de studerende i fællesskab.

Desværre har udvalget heller ikke behandlet dette spørgsmål i sin betænkning, og selv om kapaciteten måske ikke direkte vedrører lovforslaget, havde jeg altså gerne set, at man havde taget det op. Jeg vil gerne ved denne lejlighed spørge ministeren — der som sagt har nævnt i en besvarelse, at der kan bygges nye seminarier — om han vil drage omsorg for, at der af staten bygges nye seminarier, og om han vil bruge forsøgsparagraffen bl. a. sådan, at der ved opbygningen eksperimenteres med samkøring af flere pædagoguddannelser, en diskussion, som vi også var inde på ved første behandling.

Jeg håber at kunne få svar på disse spørgsmål i dag og skal til slut sige, at vi anerkender, at lovforslaget er blevet bedre af at have været i udvalg, men vi synes alligevel, at udvalget godt kunne have tænkt måske lidt mere utraditionelt.

Hanne Reintoft: Som jeg sagde ved første behandling, synes jeg også, det er et stort fremskridt, at dette lovforslag vedtages. Det fremgår af betænkningen, at det har været underkastet en grundig udvalgsbehandling, og flere af ændringsforslagene er absolut forbedringer.

Ændringsforslag nr. 1 til § 1 er hensigtsmæssigt, ligesom det — det er ændringsforslag nr. 3 til § 4 — er fornuftigt at foreslå uddannelsesrådet udvidet. Jeg havde dog personlig gerne set, som jeg sagde ved første behandling, at de uddannede pædagoger, der er beskæftiget på institutionerne, fik en bedre repræsentation, da de i meget høj grad kan have betydning for fagenes videreudvikling og kan bidrage aktivt med hensyn til indholdet af en videre uddannelse, fordi de både kender de teoretiske problemer med praktikanterne og fagets faglige problemstilling.

Jeg er meget tilfreds med, at man foreslår bestemmelsen om særregler vedrørende studerende med studentereksamen, HF eller

lignende modificeret. Jeg vil meget stædigt fastholde, at der i undervisningen ikke alene indgår kundskabsformidling, men også en absolut nødvendig holdningsbearbejdelse, ligesom eksamenssituationen ville blive vanskelig og uretfærdig på den først foreslåede måde.

Reglerne om optagelsesalder og afbrydelse af uddannelsen kan jeg også tilslutte mig og i det store og hele anbefale lovforslaget som et fremskridt, der meget gerne skulle følges op af lignende lovgivning for beslægtede fags vedkommende.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg vil gerne begynde med at takke udvalget for det arbejde, der er udført, for de drøftelser, vi har haft, og for det resultat, vi er nået frem til.

Ved første behandling havde vi jo en indgående drøftelse af, om studentereksamen og HF-eksamen skulle kunne give nedsættelse af uddannelsestiden. Jeg var talsmand for, at det burde være sådan, ud fra et almindeligt princip om, at uddannelse erhvervet andetsteds skulle kunne give en sådan lettelse. Jeg indrømmer blankt, at jeg er blevet overbevist af udvalget om, at det måske ikke var den rette måde at gennemføre bestemmelsen på; derfor er den gået ud og erstattet af dette mere almene, at uddannelse erhvervet andetsteds kan indgå i uddannelsen på børnehave- og fritidshjemsseminarierne. Jeg erkender altså, at jeg af udvalget har ladet mig overbevise af gode argumenter og slet ikke er ked af at være blevet overbevist.

Jeg skal i øvrigt ikke gøre særlig mange bemærkninger til det, der er fremført. Jeg er enig med fru Gerda Møller og med udvalget i øvrigt i, at kravet om et halvt års ophold i huset før optagelse på seminarium er et utidssvarende krav, som ikke skal opretholdes.

Jeg må om spørgsmålet de studerendes råd, bortvisningsbestemmelser o. lign. gøre et par bemærkninger: Det er rigtigt, at det fastslås, at i tilfælde af bortvisning skal de studerendes råd høres. Det ville vel i de allerfleste tilfælde i praksis være sket alligevel, men jeg finder det ganske rigtigt, at det pointeres her.

Fru Bodil Koch udtalte, at det havde været interessant, om man havde ladet

[Undervisningsministeren.]

rektor, lærerrådet og de studerendes råd fastsætte reglerne og derefter ladet dem godkende af ministeren. Jeg skal indrømme, at tankegangen er interessant, men jeg tror ikke, den er praktisk anvendelig, hvad jeg også har givet udtryk for i udvalget. Jeg mener, at der bør være visse fællesregler for lærerrådets og de studerendes råds opgaver. Det ligger bl. a. deri, at de studerendes råd igennem deres sammenslutning, landsrådet, repræsenterer alle de studerende i uddannelsesrådet og i øvrigt også over for ministerium og myndigheder ved forhandlinger med dem. Jeg tror derfor, at det er nødvendigt og rigtigt at have visse faste fællesregler både for lærerrådet og for de studerendes råd. Men derudover vil man jo have frihed til inden for de enkelte seminarier at etablere samarbejdsformer, som man kan finde frem til og blive enige om, og tanken om samarbejdsudvalg, som er udformet i seminariernes studieplan, og som vil kunne gå i gang, når den nye studieplan træder i kraft ved lærerseminarierne til august, vil meget muligt give inspiration og være et forbillede for det, man kan tænke sig at sætte i gang. Det er også tænkeligt, at man finder andre former for samarbejde, og det vil der være mulighed for. Det, der må kræves, er, at vi har disse enkle faste regler på de områder, hvor det er absolut nødvendigt at have dem, og hvor jeg mener det er absolut nødvendigt, fordi man må have disse faste rammer i de specielle tilfælde, der vedrører myndighederne i forhold, hvor lærerråd og studerendes råd har sager at forhandle i forhold til hinanden.

Hr. Sigsgaard var inde på spørgsmålet om at bygge nye seminarier, og det skulle være statsseminarier. Der bliver adgang til at bygge statsseminarier efter den nye lov. Der er ikke taget stilling dertil, heller ikke taget stilling til, om der skal bygges nye seminarier. Der er foreløbig mulighed for at udbygge en del af de bestående seminarier og derved skaffe øget kapacitet, og

når man fra flere sider har efterlyst kapaciteten, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der netop i de seneste år er sket en væsentlig udvidelse af kapaciteten. Der var i 1966 815 optagne på børnehaveseminarierne. Dette tal steg i 1968 til 1.160 og vil i 1969 stige til 1.330. Tager vi fritidspædagoger, var tallet for optagne i 1966 220, i 1968 445 og i 1969 600. Der er altså tale om en betydelig kapacitetsudvidelse, og jeg har også de bedste forhåbninger om, at det vil gå, som der er givet udtryk for i et af svarene til udvalget, at man inden perioden 1972-73 er nået op på det, der er skønnet.

Hr. Sigsgaard spurgte også, om man ville forsøge med samkøring med flere uddannelser, altså benytte forsøgsparagraffen dertil. Ja, når der ikke er taget stilling til, om der skal bygges nye seminarier, er det jo også svært at tage stilling til det, men det er da givetvis en ting, som man vil kunne overveje. Men nogen stilling til det er der altså ikke taget.

Fru Bodil Koch var inde på, om man i § 18 skulle indføje en bestemmelse om, at revision skulle ske senest i 1975. Det mener jeg ærlig talt ikke der er grund til. Loven træder i kraft 1. august 1970, de første uddannede efter den nye lov vil blive færdige i 1973, og ét eller vel mindst to års praksis med de nyuddannede vil det vel være rimeligt at have som baggrund for at vurdere, om loven skal ændres, så jeg mener i og for sig, at bestemmelsen om optagelse af loven til revision i 1975-76 er korrekt. Der er jo mulighed for, hvis det skulle ønskes, at tage den op på et tidligere tidspunkt.

Jeg vil gerne slutte med at takke for den tilslutning, der er givet til lovforslaget.

Bodil Koch: Med min tanke om at indføje dette „senest“ havde jeg bare det for øje, at udviklingen rider så vældig stærkt på uddannelsens område, så det ikke havde skadet at sætte det ind, og jeg tror, at hvis jeg havde foreslået det i tide, ville

[Bodil Koch.]

såmænd ingen have haft noget imod det. Men nu skal jeg naturligvis ikke insistere på at opretholde mit forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, §§ 2 og 3, ændringsforslagene nr. 2 og 3, § 4, således ændret, ændringsforslagene nr. 4-6, § 5, således ændret, § 6, ændringsforslag nr. 7, § 7, således ændret, ændringsforslag nr. 8, § 8, således ændret, §§ 9 og 10, ændringsforslag nr. 9 og § 11, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10

vedtoges enstemmigt med 98 stemmer; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 12, således ændret, og §§ 13-18

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1966-67.

(Udvalgets betænkning med tilhørende forslag til folketingsbeslutning (nr. XXX) findes i tillæg B. sp. 1265).

Sagen sattes til forhandling.

Niels Ravn: Jeg skal henvise til de af statsrevisorerne og udvalget afgivne betænkninger og indstille, at folketinget tager de bemærkninger, der er fremsat af statsrevisorerne og udvalget, til efterretning og

i øvrigt i henhold til grundlovens § 47 godkender statsregnskabet for finansåret 1966-67.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til folketingsbeslutning, sålydende: „Statsregnskabet for 1966-67 godkendes“, vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om avancestop [af Poul Dalsager m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 241) findes i tillæg A. sp. 4617, fremsættelsen i tidenden sp. 5705).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om anmeldelse af vejledende priser m. v. [af Poul Dalsager m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 242) findes i tillæg A. sp. 4619, fremsættelsen i tidenden sp. 5705).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Handelsministeren (Knud Thomsen): I anledning af de to lovforslag, der er fremsat af hr. Poul Dalsager og andre på socialdemokratiets vegne, skal jeg indledningsvis udtale, at regeringen er helt klar over, at sikring af den opnåede prisstabilitet kan kræve særlige forholdsregler. Regeringen er også opmærksom på, at den kommende udvikling kan indebære en risiko for prisstabiliteten. Risikoen knytter sig bl. a. til den forstærkede økonomiske aktivitet, som udviklingen peger i retning af, og som kan have særlige faremomenter i et år, hvor arbejdsmarkedet har fornyet sine overenskomster, og hvor der samtidig sker forhøjelser af indkomsterne for andre befolkningsgrupper.

Socialdemokratiets forslag om at forlænge avancestoploven må jeg imidlertid